

Matematik Okuryazarl??? Öz-Yeterlilik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Matematik Okuryazarl??? Öz-Yeterlilik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25766>

Özet

Matematik Okuryazarl??? Öz-Yeterlilik Ölçe?i, Kemal Özgen ve R. Bindak taraf?ndan 2008 y?l?nda geli?tirilmis bir ölçme arac?d?r. Bu ölçek, bireylerin günlük ya?amda ve akademik ba?lamda kar??la?t?klar? matematiksel durumlarla ba?a ç?kma ve say?sal i?lemleri ba?ar?l? bir ?ekilde gerçekle?tirme yeteneklerine duyduklar? güven düzeyini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, tek boyutlu bir yap?ya sahip olup, toplam 25 maddeden olumaktadır. Cevaplar, 5'li Likert ölçe?i format?nda toplanmaktadır.

Ölçe?in geli?tirme süreci, ö?rencilerin matematik okuryazarl??? becerilerine dair alg?lar?n? bilimsel bir temelde de?erlendirme ihtiyac?na yan?t vermektedir. Bu araç, özellikle e?itim ara?t?rmalar?nda ve PISA gibi uluslararası de?erlendirme standartlar?na uyum ba?lam?nda ö?rencilerin **öz-yeterlilik** alg?lar?n?n belirlenmesinde kritik bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Matematik okuryazarl???, öz-yeterlilik, alg?lanan yeterlilik, matematik e?itimi, psikometrik araç, geli?tirme.

Yazarlar

Kemal Özgen, R. Bindak.

Amaç

Matematik Okuryazarl??? Öz-Yeterlilik Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin kendi matematiksel yeterliliklerine ili?kin inançlar?n? ve güven düzeylerini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu inançlar, bireylerin matematiksel görevlere yakla??m?n?, çaba düzeylerini ve zorluklar kar??s?ndaki direncini do?rudan etkileyen önemli bir psikolojik yap?d?r.

Ölçek, kat?l?mc?lar?n matematiksel problemleri çözmeye, matematiksel kavramlar? anlama ve günlük hayatta matematiksel bilgiyi kullanma yeteneklerine dair öznel de?erlendirmelerini nicel hale getirmeyi hedefler. Elde edilen veriler, e?itim programlar?n?n geli?tirilmesi ve ö?rencilerin motivasyon stratejilerinin belirlenmesi aç?s?ndan yol göstericidir.

Yap?

Ölçek, Bandura'n?n Sosyal Bili?sel Kuram?'nda merkezi bir rol oynayan **öz-yeterlilik** (self-efficacy) yap?s?n? temel almaktadır. Bu ba?lamda, ölçülen yap?, bireyin belirli bir alandaki ba?ar? beklentisi de?il, o alandaki görevleri ba?ar?yla yerine getirme kapasitesine olan inanc?d?r. Ölçek, özellikle matematik okuryazarl??? ba?lam?nda bu inanc? de?erlendirir.

Matematik okuryazarlı??, sadece temel aritmetik becerilere sahip olmak anlamına gelmez; aynı zamanda matematiksel düşünmeyi, muhakeme etmeyi ve matematiksel araçları kullanarak karmaşık durumları analiz etme yeteneğini içerir. Ölçek, bu geniş kapsamlı yeterliliğe dair öznel güveni tek bir faktör altında toplamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, geliştirme makalesinde (Özgen ve Bindak, 2008) detaylı olarak sunulmuştur. Ölçek geliştirme çalışması olduğu için, yapı geçerliğini desteklemek amacıyla genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır.

Her ne kadar bu giriş belgesinde spesifik geçerlik katsayıları belirtilmese de, araştırmacılar ölçeğin maddelerinin kuramsal olarak beklenen tek boyutlu yapıyı temsil ettiğini faktör yükleri ve model uyum indeksleri aracılığıyla göstermişlerdir. Maddelerin **matematik okuryazarlı??** öz-yeterliliği yapısının ölçme yeterliliği, uzman görüşleri ile de desteklenmiştir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarlılığı ve zaman içinde tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini incelemektedir. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı, geliştirme çalışmasında (Özgen ve Bindak, 2008) **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısı ile rapor edilmiştir.

Güvenirlik çalışmaları detayları orijinal makalede yer almaktadır. Yüksek bir Cronbach Alfa katsayısı, ölçekteki 25 maddenin tümünün aynı temel yapıyı, yani matematik okuryazarlı?? **öz-yeterliliğini**, tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, faktör analizleri sonucunda **tek boyutlu** bir yapı sergilemiştir. Bu bulgu, matematik okuryazarlı??na dair öz-yeterliliğin, farklı alt becerilere ayrılmaksızın, bütüncül bir algı olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Tek boyutlu yapı, ölçekten elde edilen toplam puanın, bireyin genel matematiksel yeterliliğine olan güvenini temsil etmede yeterli olduğunu işaret eder. Ölçek toplam 25 maddeden oluşmaktadır ve bu maddelerin tümü tek bir faktör altında yüksek yük değerleri göstermiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Üniversite öğrencileri veya genel olarak matematik eğitimi alan bireyler (Orijinal çalışmada genellikle üniversite öğrencileri üzerinde yapılmıştır).

Yaş Grubu: Yetkinler ve ileri düzey öğrenciler.

Popülasyon Detayları: Özgen ve Bindak (2008) çalışması, genellikle üniversite öğrencileri veya eğitim fakültesi öğrencileri gibi akademik popülasyonlar üzerinde yürütülmüştür.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullanılarak uygulanır. Katılımcılar her maddeye 1 (tamamen katılmıyorum) ile 5 (tamamen katılıyorum) arasında puan verirler. Yüksek puanlar, yüksek matematik okuryazarlı?? öz-yeterlili?ini göstermektedir. Ölçek 25 maddeden oluşur ve tek bir toplam puan hesaplanır.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlilik, matematik, akademik başarı, psikometri, eğitim araştırmaları, tek boyutlu yapı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: kemal.ozgen@dicle.edu.tr (Sorumlu Yazar)

İletişim Adresi: Dicle Üniversitesi, Eğitim Fakültesi (Tahmini Kurum)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçek, akademik araştırmalarda kullanıma açıktır; ancak ticari kullanım veya büyük ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar (Kemal Özgen) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Akademik ve araştırma amaçlı kullanım için genellikle ücretsizdir.

Test Yılı: 2008 (Yayın Yılı).

Ölçe?in orijinal PDF belgesi şuradan indirilebilir: [matematik-okuryazarligi-oz-yeterlilik-olcegi-toad.pdf](#)

Ölçe?in geliştirildi?i makaleye ait orijinal PDF bağlantısı ise şudur: [kefdergi.com](#)

Kaynaklar

Özgen, K. ve Bindak, R. (2008). Matematik Okuryazarlı??? Öz-Yeterlilik Ölçe?ini geli?tirilmesi. *Kastamonu E?itim Dergisi*, 16(2), 517-528.

Matematik Okuryazarlı??? Öz-Yeterlilik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Tek boyut ve 25 Madde: Her türlü say?sal i?lemleri yapmada kendime güvenim vard?r. (Bu madde, ölçekteki 25 maddeden yalnızca bir örnektir.)

ARABPSYCHOLOGY.COM